

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

Besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende instelling van de procedure tot bescherming als monument van bepaalde delen van het voormalige Maison Hayoit gelegen aan de Leuvense Steenweg 56 en Kleine Dalstraat 35 te Sint-Joost-ten-Node

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale entamant la procédure de classement comme monument de certaines parties de l'ancienne « Maison Hayoit » sise chaussée de Louvain 56 et rue du Vallon 35 à Saint-Josse-ten-Noode

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Gelet op het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening, artikel 222;

Vu le Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire, l'article 222;

Op voordracht van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Monumenten en Landschappen,

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Monuments et Sites,

Na beraadslaging,

Après délibération,

Besluit:

Artikel 1 Wordt ingesteld de procedure tot bescherming als monument van

- de voorgevel,
- de winkel op het gelijkvloers,
- de winkel op de tussenverdieping (eerste verdieping),
- het meubilair dat integrerend deel uitmaakt van de winkel,

van het voormalige Maison Hayoit gelegen aan de Leuvense Steenweg 56 en Kleine Dalstraat 35 te Sint-Joost-ten-Node wegens zijn esthetische, sociale en historische waarde die in bijlage I van het huidige besluit toegelicht wordt.

Het goed is bekend ten kadaster te Sint-Joost-ten-Node, blad 2, sectie B, perceel nr. 297h2.

Artikel 2 Est entamée la procédure de classement comme monument de

- la façade avant,
- le magasin au rez-de-chaussée,
- le magasin à l'entresol (premier étage),
- le mobilier faisant partie intégrante du magasin,

de l'ancienne « Maison Hayoit » sise chaussée de Louvain 56 et rue du Vallon 35 à Saint-Josse-ten-Noode, en raison de son intérêt esthétique, social et historique précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Le bien est connu au cadastre de Saint-Josse-ten-Noode, feuille 2, section B, parcelle n° 297h2.

Art. 2 De afbakening van het monument en de vrijwaringszone wordt aangegeven op de plannen in bijlage II en III a en b bij dit besluit.

Art. 3 De Minister bevoegd voor Monumenten en Landschappen wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

18 OCT. 2018

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenaangelegenheden, Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek en Openbare Netheid,

Art. 2 La délimitation du monument et de sa zone de protection est reprise sur les plans figurant à l'annexe II et III a et b du présent arrêté.

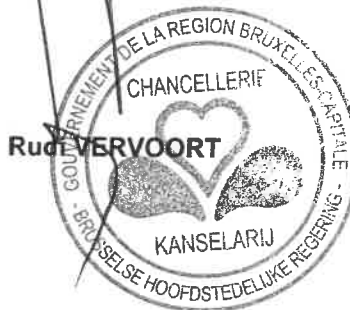
Art. 3. Le Ministre qui a les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le

18 OCT. 2018

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale Chargé des Pouvoirs locaux, du Développement territorial, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de la Recherche scientifique et de la Propreté publique,

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift

06 -11- 2018

Chancellerie - Kancelarij
Hamid MHAOUCHI

**BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT
INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN BEPAALDE
DELEN VAN HET VOORMALIGE MAISON HAYOIT GELEGEN LEUVENSE STEENWEG 56 EN
KLEINE DALSTRAAT 35 IN SINT-JOOST-TEN-NODE**

Kadastrale gegevens: Sint-Joost-ten-Node, blad 2, sectie B, perceel nr. 297h2.

Beknopte beschrijving

Het handelspand met oorspronkelijk bureaus op de verdiepingen, het voormalige Maison Hayoit, is gelegen aan de Leuvense Steenweg 56 en Kleine Dalstraat 35 in Sint-Joost-ten-Node. Het hoekgebouw werd opgericht naar de plannen uit 1927 van de architecten Fernand Symons en Guillaume Veldeman (signatuur op de plint, rechts van de ingang op de hoek).

Exterieur:

Het gebouw telt vier bouwlagen en een entresol en heeft drie traveeën aan de Leuvensesteenweg, drie traveeën die een afgeronde hoek vormen, bekroond door een boogvormige afsluiting, en acht traveeën in de Kleine Dalstraat, onder een plat dak. De eerste bouwlaag en de entresol zijn voorzien van witgeaderde blauwe steen, de daarboven gelegen bouwlagen zijn voorzien van een parement in witte similliteen evenals de volledige laatste twee traveeën in de Kleine Dalstraat.

De gevel wordt op de verdiepingen geritmeerd door vlakke pilasters. In de vlakken, begrensd door deze pilasters, zijn telkens twee vensteropeningen in de Kleine Dalstraat en een in de Leuvense Steenweg en telkens zijn ze voorzien van recent schrijnwerk.

Het gelijkvloers en de entresol bevatten de doorlopende vitrines met bronzen schrijnwerk tussen arduinen pilasters met kapitelen. Tussen de begane gronden en de entresol bevindt zich een decoratieve smeedijzeren vensterleuning, volgens de plannen van de aanvraag met een luifel ter hoogte van de hoekpartij. Deze hoekpartij heeft een centrale verdiepte ingang tussen twee winkelramen voorafgegaan door een portiek met pilasters. De laatste twee traveeën in de Kleine Dalstraat hebben elk een toegangspoort, de rechtse verleent toegang tot de bureaus - het opschrift bureaux is in de deur verwerkt - en de linkse een dienstingang (met opschrift service volgens de plannen uit 1927).

De gevel is rijkelijk voorzien van publicitaire opschriften en decoratieve elementen. Op het entablement boven de entresol vinden we bronzen opschriften "trousseau, blanc, Maison Hayoit" en "couvertures, bonneterie, ameublement" in vergulde bronzen letters. Op de band die het gebouw bekroont staat "toiles, lits, blanc, literie, couvertures en Maison Hayoit". Vooral de top van de hoekpartij is voorzien van decoratieve elementen zoals gecanneleerde panelen op de borstweringen, cartouches en rozetmotieven. Deze vormt een echte bekroning en is bijna een heraldisch motief.

Interieur:

In het interieur is er een onderscheid tussen het gedeelte dat toegankelijk was voor het publiek en het gedeelte dat bedoeld was voor het personeel.

Volgens de oorspronkelijke plannen die deel uitmaken van de aanvraag tot bouwvergunning van 1927 wordt een gedeelte van het gebouw gevormd door de winkel die een grote leesbaarheid aan de buitenkant heeft door de vitrines die de winkel omgeven. Deze vitrines hebben aan de binnenkant een afsluiting, voorzien van spiegels, zodat het interieur van de winkel niet zichtbaar is vanop de straat. Volgens de plannen bestaat de winkel een gedeelte van het gelijkvloers en de entresol die met elkaar verbonden zijn door een grote trap. Mogelijk bevinden zich binnenin nog elementen die deel uitmaken van het oorspronkelijke interieur.¹ Een gedeelte van de tussenverdieping was volgens de plannen voorzien voor de bureaus van Mijnheer Hayoit.

Volgens deze zelfde oorspronkelijke plannen is het uiterst rechtse gedeelte, zonder uitstalramen, in de Kleine Dalstraat het niet-publieke gedeelte van het gebouw, samen met de volledige hoger gelegen verdiepingen. De dienstingang aan de linkerkant geeft eveneens toegang tot de winkel, maar ook tot een goederenlift die de kelder met het gelijkvloers en de entresol verbindt. De rechertoegang leidt naar de bureaus, die op de verdiepingen bereikbaar zijn via een lift en een trap. Op het gelijkvloers is er een ruimte voor een portier, op de eerste verdieping ruimtes (oa. een keuken) voor de gerant van de winkel. Op de daarboven gelegen verdiepingen met bureaus zijn er telkens toiletten voorzien voor het personeel.

¹ Het interieur werd in het kader van deze procedure tot instelling van de bescherming niet bezocht. Het nog oorspronkelijke meubilair zal gespecificeerd worden bij een eventuele definitieve bescherming van het goed

Op 17 mei 2016 werd door de gemeente Sint-Joost-ten-Noode een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor de renovatie van het voormalige Maison Hayoit. Volgens de plannen die deze aanvraag vergezellen zijn de wijzigingen ten opzicht van de oorspronkelijke vergunningsaanvraag van 1927 beperkt, in ieder geval wat de gevel en de winkel betreft. Deze laatste blijft op het gelijkvloers ongewijzigd, de trap naar de mezzanine blijft eveneens ongewijzigd. De mezzanine wordt in plaats van deel uit te maken van de winkel voor het grootste gedeelte een bureau. Een gedeelte van deze verdieping, de derde travee in de Kleine Dalstraat, wordt een appartement. Een andere belangrijke wijziging is dat er op de overige verdiepingen appartement komen in de plaats van de bureaus die aanvankelijk bestemd waren voor de werknemers van het voormalige Hayoit.² Deze maken geen deel uit van dit voorstel tot bescherming.

Waarde van het goed volgens de criteria die worden bepaald in artikel 206, 1° van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

Esthetische waarde:

Het gebouw werd opgetrokken naar de plannen van architect Fernand Symons (1869-1942) en Guillaume Veldeman. De eerste is vooral bekend van de gebouwen die hij voor de Eerste Wereldoorlog realiseerde, zoals het Wijnpaleis (1909) aan de Huidevetterstraat in Brussel (beschermd op 29/03/2001) en het kinderdagverblijf Le Nid (1911) aan de Neststraat in Elsene (beschermd op 28/04/2011). Realisaties van zijn hand uit het interbellum zijn eerder uitzonderlijk. In die periode engageert Fernand Symons zich meer sociaal-politiek door onder meer schepen voor bevolkingszaken te worden voor de gemeente Elsene. Kenmerkend voor zijn oeuvre is de belangstelling die hij heeft voor de combinatie van programma's in de werken die hij realiseerde. Dit is eveneens het geval voor het Maison Hayoit dat een winkel met bureaus combineerde en waarbij er een interactie was tussen beide.³ Architect Guillaume Veldeman is minder bekend. Een aantal woningen, daterend van voor de Eerste Wereldoorlog, van zijn hand werden gerepertorieerd in de inventaris van het bouwkundig erfgoed.⁴ Tot op heden is niet bekend of de samenwerking tussen beide architecten meer gebeurd is, of dat deze beperkt gebleven is tot deze realisatie.

Maison Hayoit werd opgetrokken in 1927 in art-decostijl, de stijl bij uitstek die toegepast werd in de periode waarin het gebouw aan de Leuvensesteenweg werd opgetrokken. Kenmerkend hiervoor is het gebruik van een decoratieve ornamentatie zoals de cannelures en de rozetmotieven. De decoratie is sober en heeft een degelijke uitstraling door het gebruik van kwalitatieve. Het interieur van het gebouw is eveneens verzorgd met, vermoedelijk, nog steeds aanwezig oorspronkelijk meubilair. Ook hier is het de kwaliteit en daarenboven de functionaliteit die primeert.

Het meest merkwaardige aan de constructie is dat niet enkel de vitrine de aandacht van de voorbijgangers wenst te trekken, maar heel de gevel. De gevel vormt dan ook een eenheid en vormt op zich een publiciteit met de vermelding van de goederen die in de winkel te koop aangeboden worden. Een dergelijke integrale publicitaire gevel is niet courant, meestal wordt de publicitaire boodschappen aan het pand bevestigd en maken ze niet echt integrerend deel uit van de gevel. Andere voorbeelden van dergelijke gevels zijn het voormalig Groot Huis van het Witgoed (1896) aan de Kiekenmarkt in Brussel (beschermd 24/01/1991) en het voormalig café Perle Caulier (1934) op de hoek van de Lemonnier- en Zuidlaan in Brussel (beschermd op 03/03/2011) en het hiervoor reeds vermelde Wijnpaleis van dezelfde architect als Maison Hayoit. Andere beschermde commerciële gebouwen die verwant zijn wat betreft de periode van constructie is het Maison Hoguet (1929) aan de Romestraat 24-28 in Sint-Gilles (beschermd op 29/10/1998) met een gelijkaardige, maar minder publicitaire, esthetiek, waar confectieateliers, bureaus en de woning van de directeur gecombineerd worden. Een tweede gebouw is de bontmanufactuur Mallien aan de Grote Zavel 40 in Brussel (beschermd op 22/06/2006) met bureaus, ateliers en een luxe-handelszaak in een andere decoratieve stijl, maar met ingewerkte publiciteit voor de handelszaak. Het feit dat Maison Hayoit een hoekgebouw is, draagt nog bij aan de uitstraling ervan en maakt de publiciteit effectiever aangezien ze van verder zichtbaar is.

De afwerking van de gevel is verzorgd en vormt een visitekaartje voor het Maison Hayoit, die zijn hoofdzetel in het gebouw vestigde, er was zowel een winkel, als de bureaus. Hoewel het gebouw momenteel niet meer door de firma gebruikt wordt, blijft de gevel reclame maken voor Het Maison Hayoit.

² Volgens de vergunning zijn deze appartementen er reeds de facto aanwezig sedert 1975.

³ A. Van Loo (olv), Repertorium van de architectuur in België van 1830 tot heden, Antwerpen, 2003, p. 528-529.

⁴ www.irismonument.be

Historische en sociale waarde:

Het handelshuis is gelegen aan de Leuvense Steenweg in de direct omgeving van het Madouplein. Deze oude weg naar Leuven is van oudsher een belangrijke handelskern en is dit heden ten dage nog steeds. Aan de andere hoek van de Kleine Dalstraat en de Leuvense Steenweg bevond zich eertijds de winkel van de Union Economique.

De textielfabricage nam reeds vanaf het midden van de 19de eeuw een belangrijke plaats in in de werkgelegenheid in Brussel. Het gaat hierbij zowel om grote filaturen als om kleine zelfstandige werkplaatsen. Het nog steeds bestaande Maison Hayoit was een dergelijke klein bedrijf, dat in 1898 opgericht werd door Michel Hayoit.⁵ In de Almanach du commerce van 1900 vinden we Hayoit-Braun terug aan de Brabantstraat 114 in Schaarbeek.⁶ Geleidelijk aan komen er ook andere winkels bij.⁷ Het Maison Hayoit zal zeer succesvol worden tijdens het interbellum. In 1921 wordt het Maison hofleverancier voor koning Albert I en zal dit tot op de dag van vandaag blijven. De hoofdzetel wordt gevestigd aan de Leuvense Steenweg en de Dalstraat in Sint-Joost-ten-Node. Het optrekken van het huidige gebouw volgens de plannen van 1927 vormt eveneens een bijdrage aan het prestige van de firma.⁸

De vestiging aan de Leuvense Steenweg is een getuige van de gestage opmars van de familiale firma, die bescheiden begon en een hoogtepunt bereikte met haar hoofdwinkel, met grote zichtbaarheid, die ze voor zich liet optrekken. Er waren zowel een winkel, bureaus en mogelijk eveneens confectieateliers gevestigd, haar andere vestigingen waren enkel winkelruimten.

Bibliografie:

Archief van de gemeente Sint-Joost-ten-Noode

A. Van Loo (olv), Repertorium van de architectuur in België van 1830 tot heden, Antwerpen, 2003.

P. Ingelaere (olv), Handel. Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Open Monumentendagen, Sprimont, 2003.

http://www.irismonument.be/nl/Sint-Joost-ten-Node/Leuvense_Steenweg.56.html

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van,

18 OCT. 2018

De minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenzaken, Toerisme, het Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek en Openbare Netheid,

Rudi VERVOORT

⁵ S. Jaumain (olv), Dictionnaire d'Histoire de Bruxelles, Brussel, 2013, p. 402.

⁶ In de Almanach van 1903 zijn Hayoit M, employé en Hayoit Ep(ouse) mouchoirs en gros, blanc, blouses et jupons, opgenomen met dezelfde vestiging. Vermoedelijk ging het bij de stichting (door mevrouw Hayoit?) om een klein atelier waar zij de leiding van had en was meneer Hayoit ergens anders tewerk gesteld. De winkel in de Brabantstraat zal op dit adres blijven bestaan tot in de jaren 1960.

⁷ Volgens de Almanach uit 1903 in de Graaf van Vlaanderenstraat nr. 36 in Sint-Jans-Molenbeek en een vestiging aan de Leuvense Steenweg en de Dalstraat vanaf 1907.

⁸ De nog steeds bestaande winkelketen heeft momenteel vestigingen in Etterbeek, Genval, Nijvel, Ukkel (2), Sint-Pieters-Woluwe, Waterloo en Waver. www.hayoit.be geraadpleegd in januari 2018.

**ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DE CERTAINES PARTIES
DE L'ANCIENNE « MAISON HAYOIT » SISE CHAUSSEE DE LOUVAIN 56 ET RUE DU VALLON 35 A
SAINT-JOSSE-TEN-NOODE**

Réf cadastrale :

Cadastre de Saint-Josse-ten-Noode, feuille 2, section B, parcelle n° 297h2.

Description sommaire

Cet immeuble commercial dont les bureaux se situaient à l'origine aux étages, la Maison Hayoit, est située au 56, chaussée de Louvain et au 35, rue du Vallon à Saint-Josse-ten-Noode. Le bâtiment fut érigé selon des plans de 1927 des architectes Fernand Symons et Guillaume Veldeman (signature sur la plinthe, à droite de l'entrée sur le coin).

Extérieur:

Le bâtiment a quatre niveaux et un entresol, ainsi que trois travées côté chaussée de Louvain, trois travées qui forment un angle arrondi, couronnées d'un pignon galbé et huit travées dans la rue du Vallon, sous toit plat. Le premier niveau et l'entresol sont dotés de pierre bleue veinée de blanc et les niveaux au-dessus sont dotés d'un parement en simili-pierre blanche, ainsi que les deux dernières travées dans la rue du Vallon.

Aux étages, la façade est rythmée par des pilastres. Les travées, délimitées par ces pilastres, comportent chacune deux baies de fenêtres dans la rue du Vallon et une dans la chaussée de Louvain. Les châssis sont récents.

Le rez-de-chaussée et l'entresol comportent les vitrines continues entre les pilastres en pierre bleue surmontés de chapiteaux. Entre le rez-de-chaussée et l'entresol se trouve un garde-corps décoratif en fer forgé. Selon les plans de la demande se trouvait sur l'angle, un auvent. A l'angle, une entrée centrale en retrait entre deux vitrines est précédée d'un porche à colonnes. Les deux dernières travées dans la rue du Vallon ont chacune une porte d'accès, celle de droite donnant accès aux bureaux - la porte comporte l'inscription « bureaux » - et celle de gauche étant une entrée de service (avec inscription « service » selon les plans de 1927).

La façade est parée d'inscriptions publicitaires et d'éléments décoratifs. Sur l'entablement au-dessus de l'entresol se trouvent des inscriptions « trousseau, blanc, Maison Hayoit » et « couvertures, bonneterie, ameublement » en lettres de bronze doré. Sur le pignon qui couronne le bâtiment, on peut lire « toiles, lits, blanc, literie, couvertures et Maison Hayoit ». Le pignon terminal de la travée d'angle est orné d'éléments décoratifs tels que des panneaux cannelés, motifs en cartouche et brassées de roses. Celui-ci forme un véritable couronnement et constitue presque un motif héraldique.

Intérieur:

L'intérieur se caractérise par une différence entre les parties accessibles au public et celles destinées au personnel.

Selon les plans qui faisaient partie de la demande de permis de bâtir d'origine de 1927, une partie du bâtiment est formée par le magasin. Celui-ci bénéficie d'une grande visibilité grâce aux vitrines qui entourent le magasin. Ces vitrines sont fermées par des cloisons pourvues de miroirs, de sorte que l'intérieur n'est pas visible de la rue. Selon les plans, le magasin couvre une partie du rez-de-chaussée et de l'entresol, qui sont reliés par un grand escalier. L'intérieur comporte probablement encore des éléments qui font partie de l'intérieur d'origine.⁹ Toujours selon les plans, une partie de l'entresol était affectée aux bureaux de Monsieur Hayoit.

Les plans d'origine indiquent également que la partie la plus à droite, sans vitrines, dans la rue du Vallon, est la partie non publique du bâtiment, de même que les étages qui se trouvent au-dessus de cette partie. L'entrée de service côté gauche donne accès au magasin, mais également à un monte-charge qui relie la cave avec le rez-de-chaussée et l'entresol. L'entrée côté droit mène aux bureaux, qui sont accessibles des étages par un ascenseur et un escalier. Au rez-de-chaussée, il y a un espace pour un portier et au premier étage, des pièces (notamment une cuisine) pour le gérant du magasin. Les étages supérieurs avec les bureaux, disposent de toilettes pour le personnel.

⁹ Dans le cadre de la procédure de protection, l'intérieur n'a pas été visité. L'ameublement d'origine encore présent sera spécifié dans le cadre d'une éventuelle protection définitive du bien

Le 17 mai 2016, la commune de Saint-Josse-ten-Noode a délivré un permis d'urbanisme pour la rénovation de l'ancienne Maison Hayoit. Selon les plans accompagnant cette demande, les modifications par rapport à la demande de permis d'origine de 1927 sont limitées, en tout cas pour ce qui concerne la façade et le magasin. Celui-ci demeure inchangé au rez-de-chaussée, ce qui est également le cas de l'escalier vers la mezzanine. La plus grande partie de la mezzanine devient un bureau après avoir fait partie du magasin. Une partie de cet étage, la troisième travée dans la rue du Vallon, devient un appartement. Une autre modification importante concerne les appartements qui remplaceront les bureaux initialement prévus pour le personnel de l'ancienne Maison Hayoit aux autres étages¹⁰, non concernés par la présente procédure de classement.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 206, 1o du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire

Intérêt esthétique:

Le bâtiment a été érigé selon les plans de l'architecte Fernand Symons (1869-1942) et de Guillaume Veldeman. Le premier est surtout connu pour les bâtiments qu'il a réalisés avant la Première Guerre mondiale, comme le Palais du Vin (1909) dans la rue des Tanneurs à Bruxelles (classé le 29/03/2001) et la crèche Le Nid (1911) dans la rue du Nid (classé le 28/04/2011). Les réalisations qu'il a signées pendant l'entre-deux-guerres sont plutôt exceptionnelles. Durant cette période, Fernand Symons s'engage socio-politiquement en devenant notamment échevin des questions de population à la commune d'Ixelles. Ce qui est caractéristique de son œuvre est l'attention qu'il portait à la combinaison de programmes dans les ouvrages qu'il a réalisés. Ce fut également le cas de la Maison Hayoit, qui combinait un magasin avec des bureaux et où il y avait une interaction entre les deux.

L'architecte Guillaume Veldeman est moins connu. Un certain nombre d'habitations qu'il a réalisées, datant d'avant la Première Guerre mondiale, ont été répertoriées dans l'Inventaire du patrimoine architectural¹¹.

Nous ignorons si la collaboration entre les deux architectes fut récurrente ou si elle est restée limitée à cette réalisation.¹²

La Maison Hayoit a été construite en 1927 dans un style Art Déco, le style typique de l'époque. Ce style se caractérise par le recours à des ornements décoratifs tels que des cannelures et des motifs de roses. La décoration est sobre et son aspect qualitatif est à attribuer à l'utilisation des matériaux. L'intérieur du bâtiment est également très soigné et contient probablement encore de l'ameublement d'origine. Ici aussi, c'est la qualité et en plus la fonctionnalité qui priment.

L'aspect le plus remarquable de cette construction tient au fait que ce n'est pas seulement la vitrine qui cherche à attirer le regard des passants, mais l'ensemble de la façade. Il n'est donc pas étonnant que la façade forme un tout, une publicité en soi, par la mention des marchandises qui sont proposées à l'intérieur du magasin. Ce type de façades publicitaires intégrales n'est pas courant, car le plus souvent, on fixe les messages publicitaires aux immeubles et ils ne font pas vraiment partie de la façade. D'autres exemples de telles façades sont l'ancienne Grande Maison de Blanc (1896) au Marché aux Poulets à Bruxelles (classée le 24/01/1991) et l'ancien café Perle Caulier (1934) au coin du boulevard Lemonnier et du boulevard du Midi (classé le 03/03/2011), ainsi que le Palais de Vin, évoqué ci-dessus, du même architecte que la Maison Hayoit. Un autre immeuble de commerce construit à la même époque est la Maison Hoguet (1929) dans la rue de Rome 24-28 à Saint-Gilles (classée le 29/10/1998), présentant une esthétique semblable, mais moins publicitaire, abritant en interne une combinaison d'ateliers de confection, de bureaux et le logement du directeur. On citera également la manufacture de fourrure Mallien au Grand Sablon 40 à Bruxelles (classée le 22/06/2006) avec des bureaux, ateliers et un commerce de luxe dans un style décoratif certes différent, mais comportant une publicité intégrée pour le commerce.

Le fait que la Maison Hayoit soit un bâtiment d'angle contribue à son rayonnement et rend la publicité plus effective, car elle est visible de loin.

La finition de la façade est soignée et forme une carte de visite pour la Maison Hayoit, qui avait établi son siège principal dans l'immeuble, comportant à la fois un magasin et les bureaux. Bien que l'immeuble ne soit actuellement plus utilisé par l'entreprise, la façade conserve la publicité pour la Maison Hayoit.

¹⁰ Selon le permis, ces appartements étaient déjà présents de facto depuis 1975.

¹¹ A ; Van Loo (et al.), *Dictionnaire de l'architecture en Belgique de 1830 à nos jours*, Anvers, 2003, p. 528-529.

¹² www.irismonument.be

Intérêt historique et social :

L'immeuble de commerce est situé dans la chaussée de Louvain, à proximité immédiate de la place Madou. Cette ancienne chaussée vers Louvain est un noyau commercial depuis des lustres. A l'autre coin de la rue du Vallon et de la chaussée de Louvain se trouvait jadis le magasin de l'Union Economique.

Déjà au milieu du 19e siècle, la fabrication de textile occupait une place importante sur le marché de l'emploi à Bruxelles, tant au niveau des grandes filatures que des petits ateliers indépendants. La Maison Hayoit, qui existe toujours, était l'une de ces petites entreprises, fondée en 1898 par Michel Hayoit.¹³ Dans l'Almanach du commerce de 1900, on trouve Hayoit-Braun, à l'époque encore établi dans la rue de Brabant 114 à Schaerbeek.¹⁴ Progressivement, d'autres magasins viennent s'ajouter,¹⁵ car la Maison Hayoit deviendra célèbre durant l'entre-deux-guerres. En 1921, la Maison devient fournisseur de la cour du Roi Albert I, titre qu'elle conserve encore aujourd'hui. Le siège principal sera établi dans la chaussée de Louvain et la rue du Vallon à Saint-Josse-Ten-Noode. L'édification de l'immeuble actuel selon les plans de 1927 constitue également une contribution au prestige de l'entreprise.¹⁶

L'implantation dans la chaussée de Louvain témoigne de la croissance constante de l'entreprise familiale, qui avait commencé petit et atteint son apogée avec son magasin principal, d'une grande visibilité, qu'elle fit elle-même construire. Celui-ci abritait un magasin, des bureaux et peut-être des ateliers de confection, ses autres établissements étant uniquement des magasins.

Bibliographie:

Archives de la commune de Saint-Josse-ten-Noode

A. Van Loo (et al.), Dictionnaire de l'architecture en Belgique de 1830 à nos jours, Anvers, 2003.

P. Ingelaere (et al.), Commerce et négoce. Région de Bruxelles-Capital. Journées du Patrimoine, Sprimont, 2003.
http://www.irismonument.be/fr.Saint-Josse-ten-Noode.Chaussee_de_Louvain.56.html

Vu pour être annexé à l'arrêté du

18 OCT. 2018

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, du Développement territorial, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de la Recherche scientifique et de la Propreté publique

Rudi VERVOORT

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
06-11-2018
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI

¹³ S. Jaumain (olp), Dictionnaire d'Histoire de Bruxelles, Brussel, 2013, p. 402.

¹⁴ Dans l'Almanach de 1903, on retrouve Hayoit M, employé et Hayoit Ep(ouse), mouchoirs en gros, blanc, blouses et jupons, repris pour la même implantation. La création (par madame Hayoit ?) portait probablement sur un petit atelier qu'elle dirigeait, tandis que monsieur Hayoit était employé ailleurs. Le magasin dans la rue de Brabant perdurera jusque dans les années 60.

¹⁵ Selon l'Almanach de 1903 dans la rue du Comte de Flandre n° 36 à Molenbeek-Saint-Jean et une implantation dans la chaussée de Louvain et la rue du Vallon à partir de 1907.

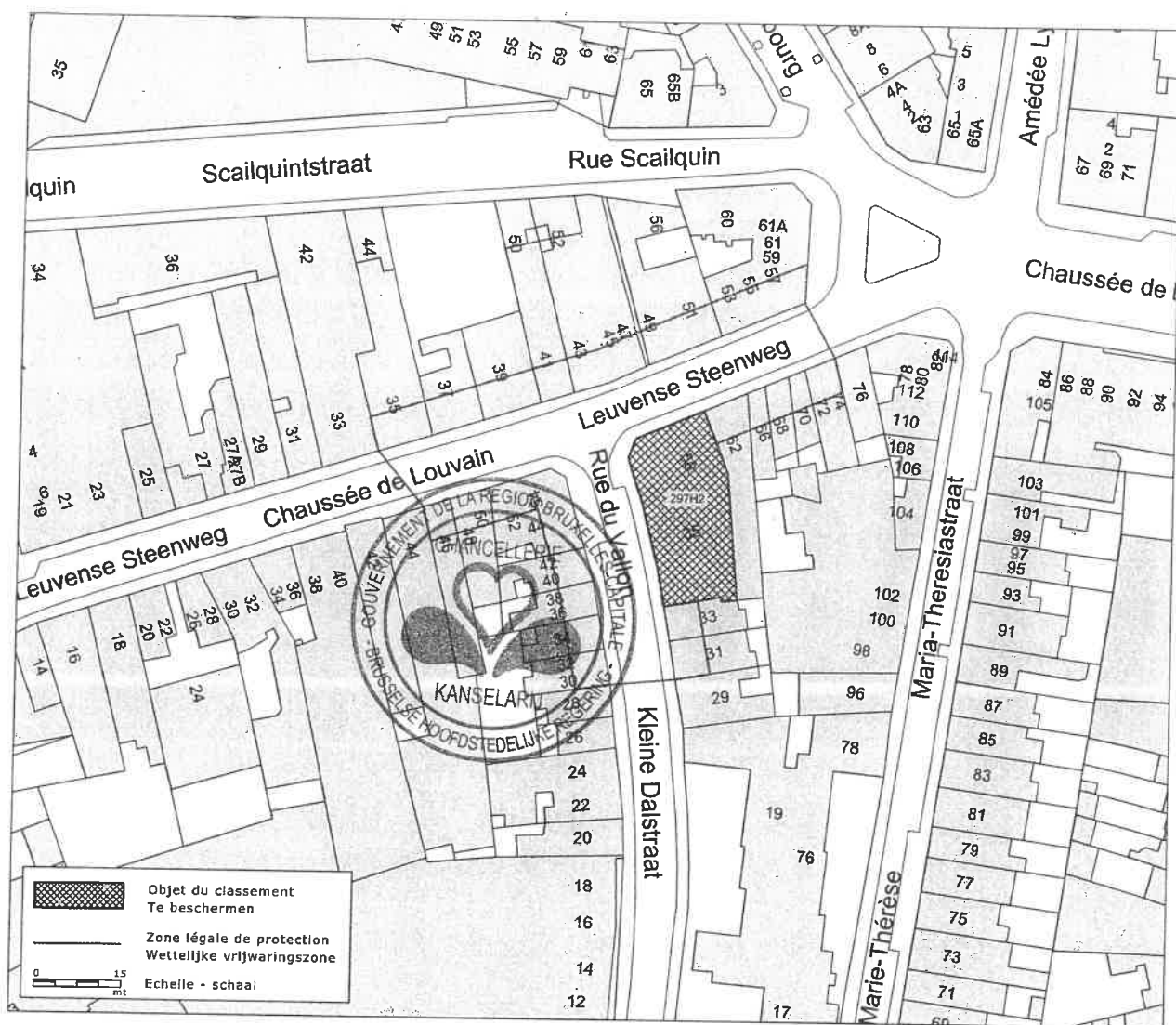
¹⁶ La chaîne de magasins, qui existe toujours, possède actuellement des implantations à Etterbeek, Genval, Nivelles, Uccle (2), Woluwe-Saint-Pierre et Wavre. www.hayoit.be consulté en janvier 2018.

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN
HET VOORMALIGE MAISON HAYOIT
GELEGEN LEUVENSESTEENWEG 56 EN
KLEINE DALSTRAAT 35 TE SINT-JOOST-TEN-
NODE

ANNEXE II A L' ARRETE DU
GOUVERNEMENT DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME
MONUMENT DE CERTAINES PARTIES DE
L'ANCIENNE MAISON HAYOIT SISE
CHAUSSÉE DE LOUVAIN 56 ET RUE DU
VALLON 35 A SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

**AFBAKENING VAN HET MONUMENT EN DE
VRIJWARINGSZONE**

**DELIMITATION DU MONUMENT ET DE LA
ZONE DE PROTECTION**

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit
van

18 OCT. 2018

De Minister-President van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering belast met
Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling,
Stedelijk Beleid, Monumenten en
Landschappen, Studentenangelegenheden,
Toerisme, Openbare Ambt, Wetenschappelijk
Onderzoek en Openbare Netheid

Rudi VERVOORT

Vu pour être annexé à l'arrêté du

18 OCT. 2018

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale chargé des
Pouvoirs locaux, du Développement territorial,
de la Politique de la Ville, des Monuments et
Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la
Fonction publique, de la Recherche scientifique
et de la Propreté publique

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift

06 -11- 2018

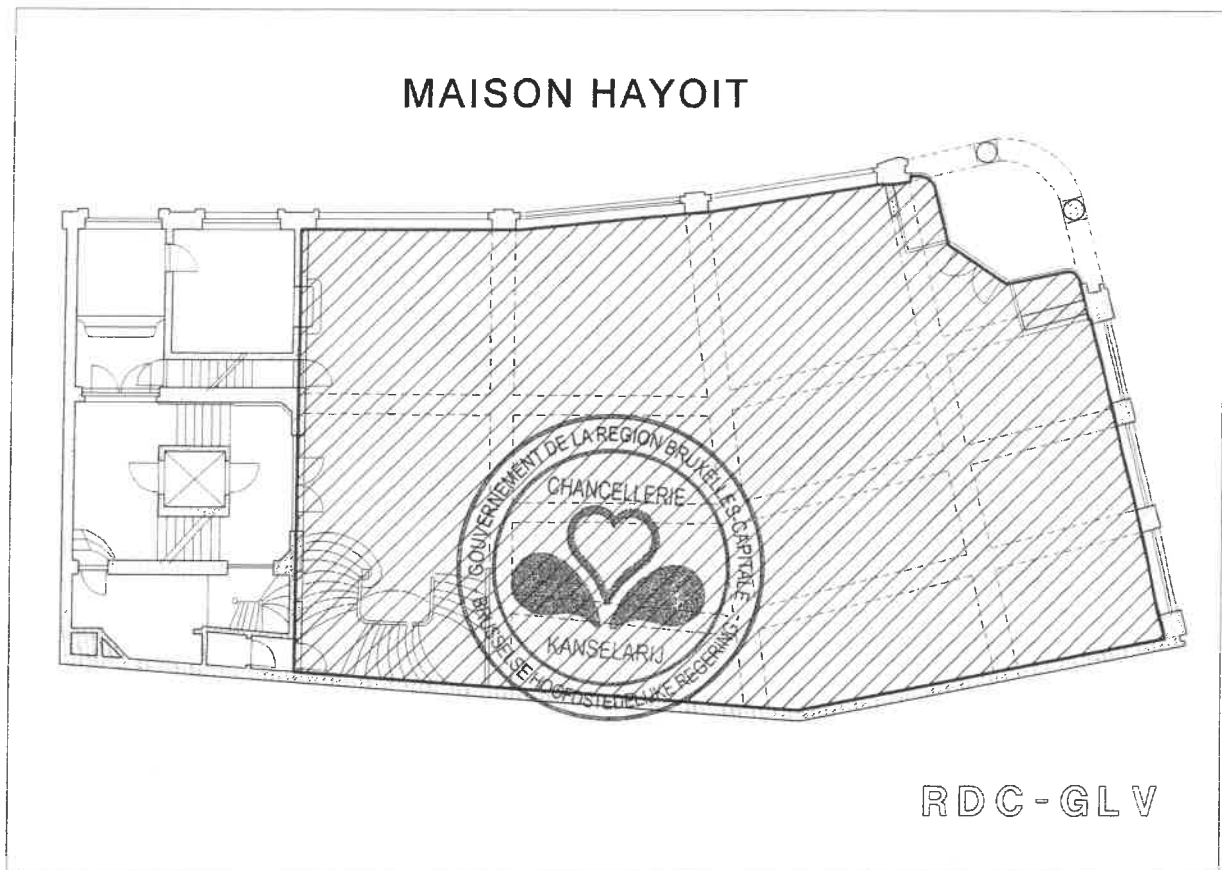
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI

BIJLAGE IIIa VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN
DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN
HET VOORMALIGE MAISON HAYOIT
GELEGEN LEUVENSE- STEENWEG 56 EN
KLEINE DALSTRAAT 35 TE SINT-JOOST-
TEN-NODE

ANNEXE IIIa A L' ARRETE DU
GOUVERNEMENT DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME
MONUMENT DE CERTAINES PARTIES DE
L'ANCIENNE MAISON HAYOIT SISE
CHAUSSEE DE LOUVAIN 56 ET RUE DU
VALLON 35 A SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

**AFBAKENING VAN DE TE BESCHERMEN
DELEN OP HET GELIJKVLOERS**

**DELIMITATION DES PARTIES INTERIEURES
A PROTEGER AU REZ-DE-CHAUSSEE**

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit
van, **18 OCT. 2018**

De Minister-President van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor
Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling,
Stedelijk Beleid, Monumenten en
Landschappen, Studentenaangelegenheden,
Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk
Onderzoek en Openbare Netheid

Rudi VERVOORT

Vu pour être annexé à l'arrêté du,

18 OCT. 2018

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé des
Pouvoirs locaux, du Développement territorial, de
la Politique de la Ville, des Monuments et Sites,
des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la
Fonction publique, de la Recherche scientifique
et de la Propreté publique

Copie certifiée conforme
Voorz. sluitend afschrift
06-11-2018
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI

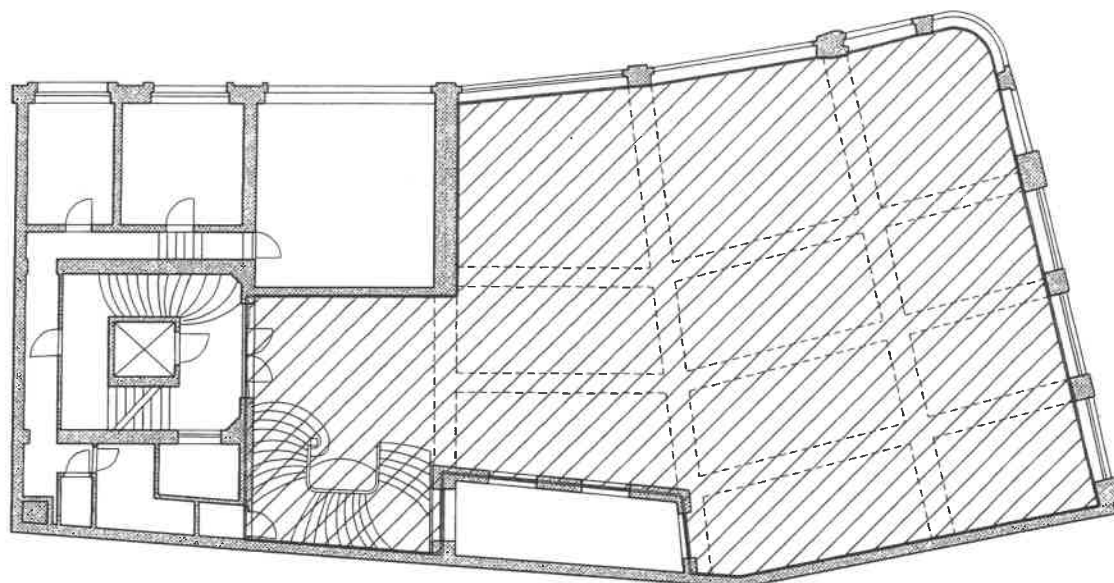
BIJLAGE IIIb VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN
HET VOORMALIGE MAISON HAYOIT
GELEGEN LEUVENSESTEENWEG 56 EN
KLEINE DALSTRAAT 35 TE SINT-JOOST-TEN-
NODE

ANNEXE IIIb A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT
DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT
COMME MONUMENT DE CERTAINES PARTIES
DE L'ANCIENNE MAISON HAYOIT SISE
CHAUSSÉE DE LOUVAIN 56 ET RUE DU
VALLON 35 A SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

AFBAKENING VAN DE TE BESCHERMEN
DELEN OP DE EERSTE VERDIEPING

DELIMITATION DES PARTIES INTERIEURES
A PROTEGER AU PREMIER ETAGE

MAISON HAYOIT

ETAGE 1

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit
van,

Vu pour être annexé à l'arrêté du,

18 OCT. 2018

18 OCT. 2018

De Minister-President van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor
Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling
Stedelijk Beleid, Monumenten en
Landschappen, Studentenaangelegenheden,
Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk
Onderzoek en Openbare Netheid

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs
locaux, du Développement territorial, de la Politique
de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires
étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de
la Recherche scientifique et de la Propreté publique

Rudi VERVOORT

Copie certifiée conforme
Voorzien sluitend afschrift

06-11-2018

Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI